

ONDERZOEK DOOR

HEMBYSE ARCHEOLOGIE :

site Dendermonde, Sint-Christianastraat 1-7

Voorliggend document is een:

Historisch/archeologisch onderzoek ☐

Verslag van resultaten (archeologienota of nota) ☐

Aanvraag toelating vooronderzoek ☐

Aanvraag onderzoek i.k.v. wetenschappelijke
vraagstelling ☐

Programma van Maatregelen (archeologienota
of nota) ☒

Archeologierapport (vlakdekkende opgraving) ☐

Eindrapport (vlakdekkende opgraving) ☐

Privacyfiche (enkel AOE) ☐

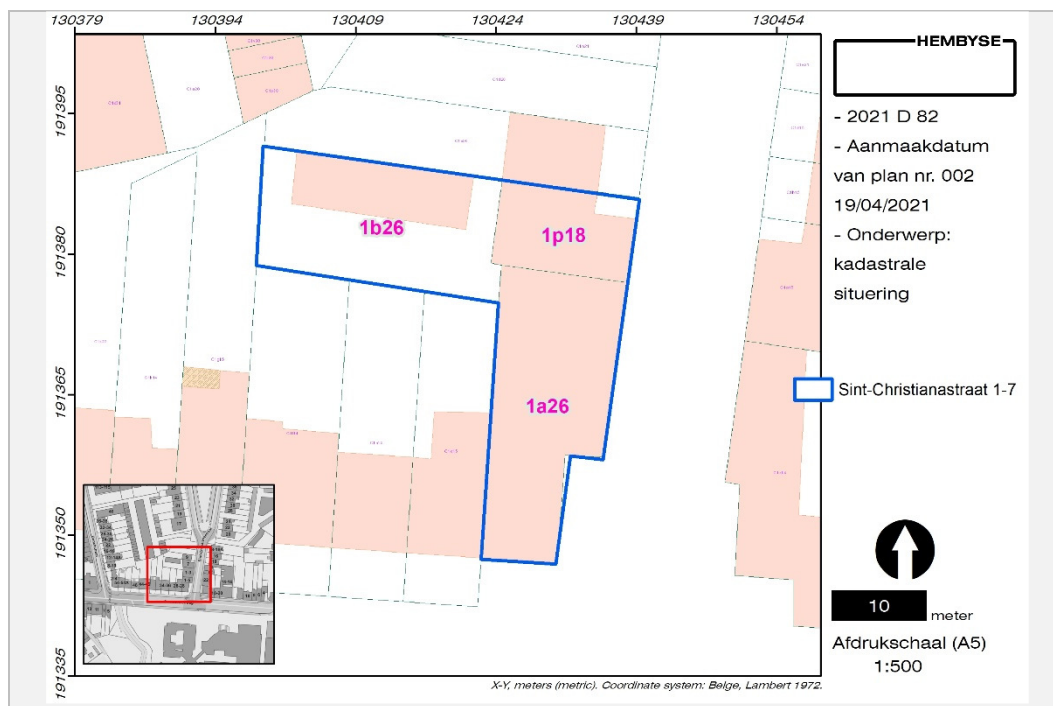
Ander: ☐

INHOUDSOPGAVE

1	Administratieve fiche.....	3
1.1	Situering van het onderzoeksgebied.....	3
1.2	Projectcodes of ID nummers.....	5
1.3	Betrokken actoren.....	5
1.4	Bewaring van de data	6
2	Staat van het onderzoeksgebied	8
2.1	Afbakening	8
2.2	Geplande toestand.....	9
2.2.1	Originele gewestplan	9
2.2.2	RUP/PRUP/BPA ?	10
2.2.3	Beschrijving geplande werken.....	11
2.2.3.1	Algemene beschrijving.....	11
2.2.3.2	Impact van de geplande werken	11
2.3	Bestaande toestand.....	12
2.3.1	Gekarteerd landgebruik.....	12
2.3.2	Gekarteerde bodembedekking.....	14
2.3.3	Plaatsbezoek	14
2.4	Het archeologietraject.....	21
2.4.1	Beslissingsboom	21
2.4.2	Onderzoeksopdracht.....	22
3	Dataset en waardering	24
3.1	Bestaande data.....	24
3.2	Ontbrekende data	24
3.3	Waardering	26
4	Literatuuroverzicht	28
4.1	Naslagwerken	28
4.2	Online bronnen.....	31
5	Lijst van figuren	32

1.1 Situering van het onderzoeksgebied

3

Datum van toekenning van de onderzoeksoopdracht aan Hembyse bv	22 maart 2021
Situering van de opdracht binnen het archeologietraject	Archeologienota, regulier traject
Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.
Opgemaakt volgens :	De Code van Goede Praktijk (hierna: CGP) voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en voor het gebruik van metaaldetectoren, werd op 11 december 2015 door de bevoegde minister vastgesteld. Sinds 1 april 2016 vervangt de Code van Goede Praktijk definitief de archeologische Minimumnormen. Sinds 1 april 2019 geldt versie 4.0 van de Code.
Duur van de opdracht	5 werkdagen
Kostprijs van de opdracht (enkel zichtbaar in privacyfiche)	

1.2 Projectcodes of ID nummers

	Projectcode	ID nummer
Bureaustudie	2021 D 82	
Landschappelijke boringen		
Verkennde boringen		
Waarderende boringen		
Prospectie met ingreep in de bodem		
Opgraving		
Interne projectsigle Hembyse BV	DEN-SCS	

1.3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse BV (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
Veldwerkleider	Bart De Smaele	
Assistent-archeoloog/archeologen		
Aardkundige, assistent-aardkundige	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Conservator		
Natuurwetenschapper		
Geofysicus		
Materiaaldeskundige		
Fysisch-antropoloog		
Andere (regio)specialisten	Dhr. Robby Vervoort	
Initiatiefnemer (enkel zichtbaar in de privacyfiche)		
	Privaatrechtelijk	☒
	Publiekrechtelijk	☐

Omgevingsvergunning:	Verkaveling van gronden (verkaveling)	☐
	Verkaveling van gronden (afsplitsing)	☐
	Stedenbouwkundige handelingen (slopen)	☒
	Stedenbouwkundige handelingen (bouwen)	☒
Bevoegde overheid	Vlaamse Overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed	
	Werkgebied NA1	

1.4 Bewaring van de data

6

Plaats en jaar van uitgave	Gentbrugge, 2021
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	174
Bibliografische referentie	De Smaele B. & Pieters H., 2021. <i>Archeologienota naar aanleiding van de bouw van een meergezinswoning in de Sint-Christianastraat 1-7 te Dendermonde</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 174, Gentbrugge.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse BV Vogelhoekstraat 25A 9050 Gentbrugge
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (enkel zichtbaar in de privacyfiche)	

Bewaring	archeologisch	n.v.t.
ensemble		
Gebruiker van het archeologisch	ensemble	n.v.t.
Bevoegde IOED/OEGemeente		IOED Schelde-Durme
Bevoegd	Onroerend	Provinciaal Erfgoedcentrum Ename
Erfgoeddepot	(definitieve	
bewaarplaats	van het	
archeologisch ensemble)		

2 Staat van het onderzoeksgebied

2.1 Afbakening

Na het toekennen van de uitvoering van de onderzoeksopdracht aan Hembyse Archeologie is de eerste stap het bepalen van de exacte afbakening waarbinnen het desbetreffende onderzoek dient te worden uitgevoerd. De cartografische weergave daarvan kan worden teruggevonden in de administratieve fiche. De werkelijke staat (niet alleen stoffelijk, maar ook wat betreft eigendom, pachtovereenkomsten, uitvoeringstermijnen, financiële implicaties, enz.) van het onderzoeksgebied is immers één van de parameters op basis waarvan het correcte archeologietraject wordt bepaald (zie verder).

Het onderzoeksgebied is een (op kaart) afgebakend geheel, waarbij de afbakening op basis van een aantal parameters gebeurd is. Het onderzoek spitst zich toe op alle data binnen dit afgebakende geheel, maar in functie van de specifieke data-assessment (bijvoorbeeld landschappelijke of historische data) worden ook gegevens buiten dit geheel in rekening gebracht.

Het onderzoeksgebied is middels een polygoon (shapefile: *.shp-bestandsformaat, opgemaakt het GIS-platform ArcGIS), afgebakend op basis van de kadastrale kaart en/of het GRB, tenzij anders beschreven.

8

Terminologie: het is belangrijk om te weten dat:

- het “onderzoeksgebied” is het specifieke geheel binnen deze afbakening.
- de “onderzoekszone” is het ruimere regionale kader waarbinnen data ingezameld wordt, dit kader varieert van onderzoeksgebied tot onderzoeksgebied.
- het “projectgebied” is het deel van het “onderzoeksgebied” waarbinnen de initiatiefnemer de geplande werken wil laten plaatsvinden.

Deze terminologie wordt niet gespecificeerd in de CGP en is dus niet bindend.

2.2 Geplande toestand

Binnen dit afgebakende onderzoeksgebied wordt een nieuwe ontwikkeling gepland, die gebonden is aan een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden of voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen. De mogelijkheden tot ontwikkeling van een welbepaald gebied zijn beperkt door de ruimtelijke verordenende plannen, die vanaf de jaren 1960 van de 20^e eeuw opgemaakt zijn om de ongebreidelde aanwas van gebouwen en de inname van de open ruimte te structureren.

In 1962 werd via de "Wet op de Stedebouw" beslist tot de opmaak van een nationaal plan, streekplannen en gewestplannen. De gewestplannen zouden waar nodig aangepast en verder gedetailleerd kunnen worden door algemene plannen van aanleg (APA) en bijzondere plannen van aanleg (BPA). Er werden 48 afzonderlijke plangewesten aangewezen en hoewel meestal wordt gesproken over "het gewestplan", bestaat het in realiteit dus uit verschillende deelplannen, die elk afzonderlijk werden goedgekeurd tussen 1976 en 1980.

2.2.1 Originele gewestplan

Het onderzoeksgebied bevindt zich volgens het gewestplan "Dendermonde" binnen een woongebied (code 0100).

9

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het gewestplan.

Het gewestplan is een verouderd planningsinstrument dat van kracht is op die plekken waar het niet vervangen werd door een nieuwer plan. De meest recente gewestplannen dateren van het jaar 2000. Hierna zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plaatsen gewijzigd door de opmaak van ruimtelijke en provinciale uitvoeringsplannen en bijzondere plannen van aanleg.

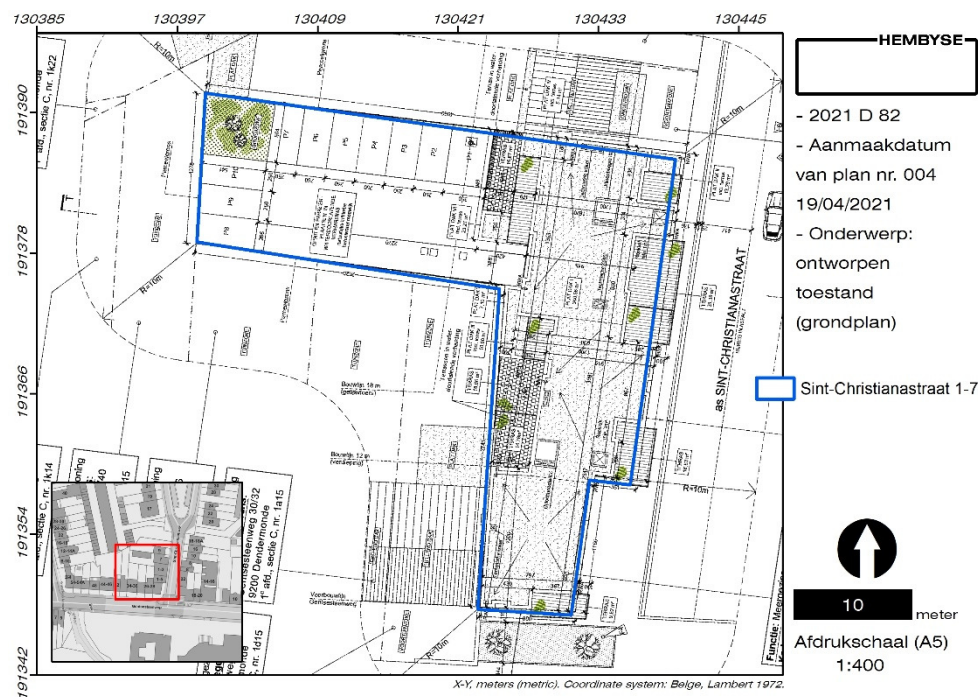
2.2.2 RUP/PRUP/BPA ?

Het digitaal beschikbare gewestplan is echter enkel geschikt voor een gebruik op middenschallig niveau. In het verleden werden bestemmingsplannen aangemaakt om het oude gewestplan te verfijnen. Voor het kleinstedelijk gebied Dendermonde werd een dergelijk RUP opgemaakt, maar dit behelst geen wijzigingen met betrekking tot het huidige onderzoeksgebied. Bijgevolg blijft de oorspronkelijke bestemming als woongebied van toepassing.

2.2.3 Beschrijving geplande werken

2.2.3.1 Algemene beschrijving

In het kader van de ruimtelijke bestemming van het onderzoeksgebied wenst de initiatiefnemer (zie privacyfiche, enkel te raadplegen door het Agentschap Onroerend Erfgoed, nvdr.) de bestaande bebouwing te slopen en een nieuwbouw op te richten. Hiervoor is een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vereist.

Figuur 2. Grondplan van de ontworpen toestand.

De geplande werken maken de opmaak van een archeologienota, die deel uitmaakt van de omgevingsvergunning, noodzakelijk.

2.2.3.2 Impact van de geplande werken

De sloop van de bestaande bebouwing impliceert een nagenoeg volledige verstoring van de bodem binnen het onderzoeksgebied, aangezien de bebouwing langsheen de Sint-Christianastraat volledig onderkelderd is. De geplande werkzaamheden beperken zich tot deze bestaande verstoring aangezien er -met uitzondering van septieken en dergelijke meer- geen ondergrondse structuren voorzien worden. Ter hoogte van de westelijke uitloper van het onderzoeksgebied wordt een bovengrondse parkeerzone aangelegd.

Het is de bedoeling om de nieuwbouw op te richten op een algemene funderingsplaat met vorstranden tot op vorstvrije diepte. De bestaande kelders zouden dan gedempt worden met bijvoorbeeld gestabiliseerd zand of bouwzand, om dan daarover de algemene funderingsplaat te voorzien. Indien de ondergrond niet voldoende stabiel is kan het dat na onderzoek van de ingenieur zou blijken dat de kelders volledig moeten verwijderd worden. In die zin wordt in de archeologienota uitgegaan van een volledige verstoring van het bodemarchief, indien aanwezig.

2.3 Bestaande toestand

De gekarteerde bestaande toestand van het onderzoeksgebied is niet alleen een vereist onderdeel van de archeologienota, maar is ook het uitgangspunt voor het bepalen van het correcte archeologietraject. De stoffelijke eigenschappen van het onderzoeksgebied bepalen de meerdere of mindere mate waarin een volledig archeologisch onderzoek mogelijk is. Om de bestaande toestand vast te stellen, dient in eerste instantie kaartmateriaal te worden geraadpleegd, maar indien mogelijk ook het afstappen van het terrein te worden uitgevoerd.

2.3.1 Gekarteerd landgebruik

12

De huidige stoffelijke situatie van het onderzoeksgebied dient te worden onderzocht om het archeologietraject correct te bepalen. Met andere woorden: welke impact heeft het huidige (meest recente kartering is 2016) bodemgebruik op het archeologietraject ?

Het onderzoeksgebied bevindt zich in het uiterste westen van het historische stadscentrum van Dendermonde, op de hoek met de hedendaagse invalsweg Gentsesteenweg. Deze situatie kan worden afgelezen uit het gekarteerde landgebruik.

Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand/landgebruik van de regio.

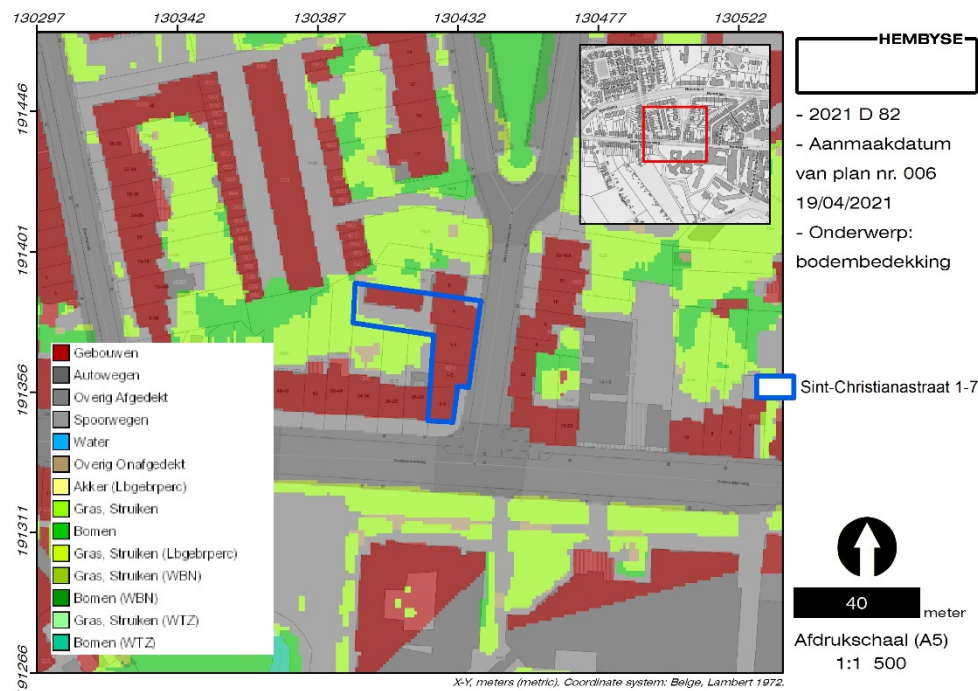
Het grootste deel van het onderzoeksgebied wordt gekarteerd als “Huizen en tuinen”. In het westen is sprake van “overige bebouwde terreinen”. Dit komt overeen met de bestaande toestand (cf. infra).

De impact op het archeologietraject is dat het onderzoeksgebied heden niet beschikbaar zou zijn voor archeologisch veldwerk (cf. infra). Dit landgebruik komt ten dele terug op de bodembedekkingskaart voor Vlaanderen.

2.3.2

Gekarteerde bodembedekking

Op de bodembedekkingskaart is de 21^e-eeuwse situatie grafisch weergegeven, weliswaar op een meer gedetailleerde en bijgevolg meer accurate manier. Deze kaart geeft weer op welke manier de bodem (zie §Aardkundige data) afgedekt is.

Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand.

Het grootste deel van het onderzoeksgebied staat gekarteerd als “gebouwen” wat verwijst naar de bestaande bebouwing. Rondom is sprake van “overig afgedekte” zones, die overeenkomen met de bestaande verharding bij de garageboxen.

2.3.3

Plaatsbezoek

Op 20 april 2021 werd een plaatsbezoek (zie bijlage voor alle foto's van het plaatsbezoek) op de site uitgevoerd, met als doel een controle van de gekarteerde structuren binnen het onderzoeksgebied. De panden, die voor het grootste deel leegstaand zijn, konden onder begeleiding van de eigenaar worden bezocht. Het voornaamste doel was om de aanwezige kelders (de kelderroosters zijn zichtbaar op Google Street View, nvdr.) vast te stellen.

Figuur 5. Zicht op het onderzoeksgebied vanuit de Gentsessteenweg. Onder: route van het plaatsbezoek.

Het onderzoeksgebied bestaat uit twee duidelijk aflijnbare delen, namelijk de huisnummers 1-5 en het huisnummer 7. Huis nr. 7 is in gebruik als appartementen en was op het moment van plaatsbezoek nog bewoond. Dit pand is volledig onderkelderd. Het gaat om een zeer diepe (minstens 2,5 meter onder straatniveau) kelder die behoort tot de fase van de bestaande gebouwen, i.e. jaren 1960. De kelder bestaat uit een centrale gang en een aantal afzonderlijke ruimtes naar de staatzijde en in westelijke richting toe. In de doorgang naar de achterliggende garageboxen zijn de

keldergaten goed herkenbaar. In de kelder waren de technieken van het gebouw geplaatst.

Figuur 6. Zicht op de kelder onder nummer 7.

Via een poort konden de achterliggende garageboxen bereikt worden, deze bouwvallige boxen bevatten voornamelijk troep en een autowrak. De bodembedekking bestond uit een nogal oneffen betonverharding.

Figuur 7. Toegang tot en zicht op de garageboxen.

Het gebouw met huisnummers 1-5 was tot voor kort in gebruik geweest als atelier en toonzaal van een edelsmid. Daarvoor was het een apotheek geweest, met een wirwar van kleine kamers en vertrekken op de hogere verdiepingen.

Figuur 8. Sfeerbeelden van het voormalige atelier en de toonzaal.

Deze zijn voor het huidige onderzoek minder relevant, de kelders onder het gebouw daarentegen waren dat wel. Het volledige gebouw (huisnr. 1-5) was voorzien van een diepe (minstens 2,5 meter onder straatniveau) kelder, zeer vergelijkbaar met deze van het huisnummer 7. Er was ook sprake van een centrale gang, parallel aan de Sint-Christianastraat, die toegang gaf tot verschillende vertrekken aan de straatzijde. Deze kelder stond gedeeltelijk onder water.

Figuur 9. Beelden van de kelder onder huisnr. 1-5.

Dit betekent dat een groot deel van het onderzoeksgebied onderkelderd is tot minstens 2,5 meter onder het straatniveau.

Figuur 10. Situering van de kelders binnen het onderzoeksgebied.

Dit is nefast voor de bewaring van archeologische sporen en structuren (cf. infra).

2.4 Het archeologietraject

2.4.1 Beslissingsboom

Op basis van voorgaande parameters kan het archeologietraject worden bepaald. Dit gebeurt op basis van de “*Beslissingsboom voor verplicht archeologisch onderzoek bij het aanvragen of verlenen van vergunningen*”. In dit geval zijn de “*Criteria bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen*” van toepassing:

Er is een omgevingsvergunning vereist/met vergunningsplichtige bodemingreep/niet in GGA/niet binnen gabarit lijninfrastructuur/niet binnen beschermde archeologische site/in VAZ/perceelsoppervlakte is groter dan 300m²/vergunningsplichtige bodemingreep is groter dan 100m²/geen lijninfrastructuur en aanhorigheden/buiten bestaand gabarit

⇒ **Een archeologienota is noodzakelijk**

De opmaak van de noodzakelijke archeologienota kan ofwel in een regulier, ofwel in een uitgesteld archeologietraject gebeuren.

Het reguliere archeologietraject bestaat uit 1. een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem en indien noodzakelijk 2. een vooronderzoek met ingreep in de bodem.

1. Een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bestaat uit een bureauonderzoek en indien noodzakelijk niet-intrusief vooronderzoek op terrein (terreininspectie, controleboringen, ...).
 2. Een vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat uit één of meerdere intrusieve vooronderzoeken.
- ⇒ **De volgende parameter bepaalt het huidige archeologietraject: het te ontwikkelen gebied is volledig bebouwd en dus niet beschikbaar voor een regulier archeologietraject.**

Op basis hiervan kan de huidige onderzoeksoopdracht worden gedefinieerd.

2.4.2

Onderzoeksopdracht

Op basis van het afgebakende archeologietraject en de situering binnen dit archeologietraject is de huidige opdracht voor de onderzoekers van Hembyse Archeologie het opmaken van:

Bureaustudie/historisch onderzoek	☒
Landschappelijke boringen	☐
Verkenkende en waarderende boringen	☐
Proefput in functie van steentijdsites	☐
Metaaldetectie/geofysisch onderzoek	☐
Veldkartering	☐
Proefsleuven/proefputtenonderzoek	☐
Vlakdekkende opgraving	☐
Andere: controleboringen	☐

Dit onderzoek of de combinatie van onderzoeken is een assessment van data, dat leidt tot een archeologische waardering van het onderzoeksgebied en een confrontatie met de geplande werken, waardoor een programma van maatregelen kan worden opgemaakt.

22

Het bereiken van dit onderzoeksdoel, het genereren van data en het opleveren van de onderzoeksdata, gebeurt strikt volgens het door AOE uitgestippeld methodologisch kader. Het archeologisch onderzoek in zijn geheel, hier benoemd als de “onderzoeksopdracht”, dient te voldoen aan het kader van basisvoorschriften die in de Code van Goede Praktijk (verder: CGP) zijn beschreven. De *“CGP voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren”* wordt gaandeweg aangepast en vernieuwd, waarbij dient te worden vermeld dat in dit dossier gebruikt gemaakt wordt van de vigerende versie van de CGP op het moment van gunning van de opdracht, tenzij anders beschreven.

Conform de CGP worden ook onderzoeksvragen geformuleerd, die in de waardering van het onderzoeksgebied en de daarbinnen al dan niet aangetroffen archeologische sites, worden beantwoord.

Deze onderzoeksvragen zijn:

1. Kan er op basis van de bestaande dataset bepaald worden of er archeologische sporen, structuren of afgelijnde sites (“vindplaatsen”) aanwezig zijn ? Zo ja:
2. Is deze archeologische vindplaats voldoende waardevol dat het behoud in situ of ex situ de noodzakelijke investeringen verantwoordt ? Zo ja: motiveer.

Zoals altijd is de theorie eenvoudiger dan de praktijk en in die zin is een afwijking op de theorie ook het meest interessante. De CGP document is immers opgesteld om een realistisch werkinstrument te zijn waarop afwijkingen mogelijk moeten zijn. De meeste afwijkingen blijken pas noodzakelijk tijdens de uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem, er moet dus steeds een “speelruimte” tussen de theorie en de praktijk indachtig worden gehouden. Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten echter wel worden gemeld en gemotiveerd.

Zijn er in het huidige onderzoek afwijkingen op de	JA	NEE
CGP noodzakelijk geweest ?	☐	☒

Motiveer indien nodig:

23

Opgelet: data die niet relevant zijn voor de waardering van het huidige onderzoeksgebied worden niet in dit dossier opgenomen, tenzij anders vermeld.

3 Dataset en waardering

3.1 Bestaande data

Het archeologietraject bestaat uit een aantal onderzoeksmethodes, waarvan is afgewogen of deze “mogelijk” (uitvoerbaar), “nuttig” (archeologisch relevant), “schadelijk” (schadelijk voor het archeologisch bodemarchief) en noodzakelijk (noodzakelijk voor de waardering van het archeologisch kennispotentieel) zijn.

Op basis van het uitgevoerde traject kunnen de reeds toegepaste methodes worden getoetst.

Bureauonderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☒	☒	☐	☒	☐

toelichting

Het bureauonderzoek heeft duidelijke aanwijzingen geboden voor een slecht tot zeer slecht bewaarde bodem. Het onderzoeksgebied ligt volledig in een gedempte vestingsgracht.

Dit leidt tot de vraag: zijn deze methodes voldoende zodat een inschatting van het archeologisch kennispotentieel en een waardering van de eventueel reeds gekende archeologische sporen mogelijk zijn ?

Antwoord: JA ☒ NEE ☐

Indien de dataset volledig is, kan deze aan de geplande werken worden getoetst en kan een beslissing genomen worden over de impact van de geplande werken.

Indien de dataset onvolledig is, worden in de volgende hoofdstukken verdere maatregelen getoetst.

3.2 Ontbrekende data

Indien de dataset onvolledig is, dient een afweging te worden gemaakt van mogelijke onderzoeksmethoden om de dataset te vervolledigen. Dit is dezelfde afweging als van de reeds toegepaste onderzoeksmethoden:

Controleboringen	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☒	☐	☐	☐

toelichting

De controleboringen zouden de aanwezigheid van een verstoorde bodem kunnen bevestigen.

Geofysisch onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Het onderzoeksgebied leent zich niet voor deze onderzoeksmethode.

Landschappelijke boringen	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Binnen de Pleistocene sedimenten zijn er geen paleo-horizonten aanwezig en de ondiepe Holocene bodem is tot minstens 4 meter diep verstoorde door een grachtvulling.

25

Prospectie met ingreep in de bodem lfv sporensites (proefsleuven, proefputten)	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Er is weinig tot geen kans om nog archeologische grondsporen aan te treffen.

Vlakdekkende opgraving	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Eerder uitgevoerd
	☐	☐	☐	☐	☐

toelichting

Deze onderzoeksmethode heeft op basis van de bestaande dataset geen zin.

Indien één of meerdere onderzoeksmethodes **noodzakelijk** zijn voor het vervolledigen van de archeologische dataset, worden deze in het programma van maatregelen besproken.

Te nemen maatregelen: JA ☐ NEE ☒

Korte omschrijving:

Vrijgave van het terrein.

Er zijn enkele duidelijke aanwijzingen voor de afwezigheid van archeologische sporen en structuren.

- Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van de 18e-eeuwse stadsomwalling, meer bepaald ter hoogte van de ravellijngracht. Deze had een breedte van 22 à 25 meter en een diepte van 3,5 à 4 meter. Onder deze gracht bevindt zich hoogstwaarschijnlijk het quartair sediment, naar analogie van het uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek aan de zuidzijde van de stad.
- De bestaande bebouwing is grotendeels onderkelderd tot op een diepte van 2,5 meter onder het bestaande maaiveld.

26

3.3 Waardering

Indien een inschatting van het archeologisch kennispotentieel en een waardering van de archeologische sporen mogelijk is, kan ook een waardering van de site worden gedaan.

Indien een inschatting van het archeologisch kennispotentieel niet mogelijk is (onvoldoende data), dient de waardering te worden uitgesteld tot de dataset vervolledigd is.

Indien de site geen archeologisch kennispotentieel of potentieel op aanzienlijke archeologische kenniswinst bevat (door een totaal gebrek aan archeologische sporen en structuren), dan is de waarde van de site vanuit archeologisch standpunt uiteraard nul. Indien de site een aantal sporen en structuren bevat, dient het potentieel aan archeologische kenniswinst/kennisvermeerdering afgewogen te worden aan zowel de geplande werken als de maatschappelijke en economische investering die noodzakelijk is voor het bewaren van het archeologisch kennispotentieel.

Conform de CGP worden ook onderzoeksvragen geformuleerd, die in de waardering van het onderzoeksgebied en de daarbinnen al dan niet aangetroffen archeologische sites, worden beantwoord.

Deze onderzoeksvragen zijn:

1. Bevat het onderzoeksgebied archeologische sporen, structuren of afgelijnde sites ?

Het onderzoek bevat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geen archeologische sporen, structuren of sites.

2. Zo ja: Is deze archeologische vindplaats voldoende waardevol dat het behoud in situ of ex situ de noodzakelijke investeringen verantwoordt ? Zo ja: motiveer.

Niet van toepassing, het onderzoeksgebied heeft geen archeologische waarde.

4 Literatuuroverzicht

4.1 Naslagwerken

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Gentsepoort/Steenpoort* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/1218> (Geraadpleegd op 21-04-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Gentsesteenweg* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/20161> (Geraadpleegd op 21-04-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Historische stadskern van Dendermonde* [online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140019> (geraadpleegd op 19-04-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Kerkstraat-Kerkgracht* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30000> (Geraadpleegd op 21-04-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Onze-Lieve-Vrouwekerk+Kerkhof* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/1196> (Geraadpleegd op 21-04-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Sint-Blasiusgasthuis* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/1247> (Geraadpleegd op 21-04-2021).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Openbare Stedelijke Bibliotheek* [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/1193> (Geraadpleegd op 21-04-2021).

Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1*, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.

Bogemans F., 1996. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 23 Mechelen*, Vlaamse Overheid Dienst Natuurlijke Rijkdommen & Vrije Universiteit Brussel.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Code Van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

Gysseling M., 1960. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*.

Mohr A.H., 2013. *Terminologie verdedigingswerken: inrichting, aanval en verdediging*, Stichting Menno Van Coehoorn, Utrecht.

Schroyen K., o.l.v. Buffel P. & Matthijs J., 2003. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, kaartblad 31-39 Brussel-Nijvel*, Vlaamse Overheid, dienst Natuurlijke Rijkdommen.

Stroobants A., 2011. *Vesting Dendermonde. Een kennismaking met haar waardevolle resten*, Brochure uitgegeven ter gelegenheid van Open Monumentendag 2011, Dendermonde.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

VMM, 2008. *Grondwater in Vlaanderen: het Centraal Vlaams Systeem*, Vlaamse Milieumaatschappij, Aalst.

Willaert A., 2020. *Kerkstraat 97-99 (Dendermonde, Oost-Vlaanderen), Archeologienota, bureauonderzoek*, Ruben Willaert BV, Brugge.

Willaert A. & Ghyselbrecht E., 2021. *Tragel 32-37 (Dendermonde, Oost-Vlaanderen), Archeologienota, bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek*, Ruben Willaert BV, Brugge.

4.2 Online bronnen

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

<https://geoplannen.omgeving.vlaanderen.be/roviewer/?t=7&m=1&category=2>

www.geologievannederland.nl

<https://geheugen.delpher.nl/nl>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Wellingtonbarri%C3%A8re>

5 Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het gewestplan.....	9
Figuur 2. Grondplan van de ontworpen toestand.....	11
Figuur 3. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodemgebruiksbestand/landgebruik van de regio.	13
Figuur 4. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van het bodembedekkingsbestand.....	14
Figuur 5. Zicht op het onderzoeksgebied vanuit de Gentsesteenweg. Onder: route van het plaatsbezoek.	15
Figuur 6. Zicht op de kelder onder nummer 7.....	16
Figuur 7. Toegang tot en zicht op de garageboxen.	17
Figuur 8. Sfeerbeelden van het voormalige atelier en de toonzaal.	18
Figuur 9. Beelden van de kelder onder huisnr. 1-5.	19
Figuur 10. Situering van de kelders binnen het onderzoeksgebied.....	20

<i>Hembyse Archeologie is een handelsnaam van de in 2017 opgerichte vennootschap Hembyse BV.</i>	
Maatschappelijke zetel:	<i>Vogelhoekstraat 25A, 9050 Gentbrugge</i>
BTW:	<i>BE 0677.720.687</i>
IBAN:	<i>BE25890214307282</i>
BIC:	<i>VDSP BE 91</i>
Telefoon:	<i>0032 472 89 97 66</i>
E-mail:	<i>info@hembyse.net</i>
Website:	<i>www.hembyse.net</i>
Sociale media:	<i>https://www.facebook.com/HembyseArcheologie/</i>